

Vývoj cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach SR

Tourism Development in Accommodation Establishments in the SR

Kód/Code: 052919

Oblasť/Scope: Odvetvové štatistiky/Sectoral statistics

Okruh/Area: Cestovný ruch/Tourism

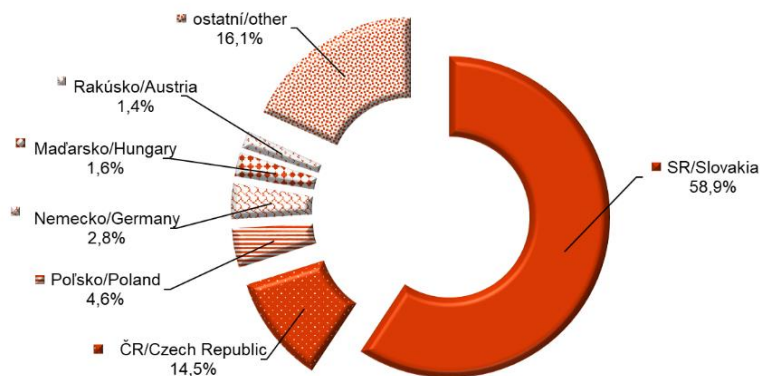
Dátum/Date: Október 2019/ October 2019

8
2019

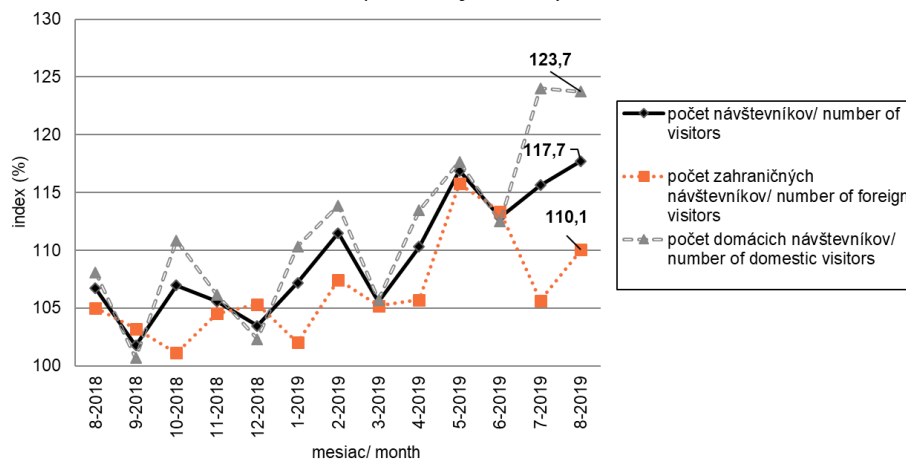
V auguste 2019 počet návštevníkov vzrástol oproti minulému roku o 17,7 % (o 119 219 osôb) na 792 136 osôb. Dynamickejšie sa vyvíjal počet domácich návštevníkov pri raste o 23,7 % (89 490 osôb) dosiahol 466 634 osôb. V sledovanom období navštívilo Slovenskú republiku 325 502 cudzincov čo predstavuje rast o 10,1% (o 29 729 osôb).

In August 2019 number of visitors (792 136) increased in comparison to the previous year by 17,7% (by 119 219 persons). Growth of domestic visitors (466 634) was more dynamic, increased by 23,7% (by 89 490 persons). In the reference period 325 502 foreigners visited Slovak Republic, which represents a growth of 10,1% (by 29 729 persons).

Štruktúra návštevníkov v ubytovacích zariadeniach SR
za mesiac august 2019
Structure of visitors in accommodation establishments of Slovak Republic
in August 2019

Vývoj počtu návštevníkov v Slovenskej republike - index
(predchádzajúci rok = 100)
Development of the number of visitors in the Slovak Republic - index
(Previous year = 100)

Ku koncu augusta 2019 poskytovalo ubytovacie služby 4 417 ubytovacích zariadení. Ich počet medziročne vzrástol o 351 objektov (o 8,6%) na základe aktualizovaného štatistického registra ubytovacích zariadení obcami. K dispozícii bolo 74,9 tis. izieb so 197 tis. lôžkami. Počet izieb vzrástol v porovnaní s augustom 2018 o 3,2 tisíc (o 4,4%) a počet lôžok vzrástol o 10,4 tisíc (o 5,6%).

As of the end of August 2019 there were 4 417 establishments providing accommodation services in the Slovak Republic. Their number increased by 351 facilities (by 8,6%) compared to the 2018 on the basis of the updated statistical register of accommodation establishments by municipalities. At the disposal of these establishments there were 74,9 thousands of bedrooms with 197 thousands of bed places. Number of bedrooms increased by 3,2 thousands (by 4,4%) and number of bed places increased by 10,4 thousands (by 5,6%).

Kapacity ubytovacích zariadení cestovného ruchu za mesiac august 2019 - podľa krajov

Capacity of tourism accommodation establishments in breakdown by regions in August 2019

Kategória	Počet ubytovacích zariadení <i>Number of accommodation establishments</i>	Počet izieb spolu <i>Number of bedrooms in total</i>	Počet lôžok spolu <i>Number of bed places in total</i>	z toho stále lôžka <i>of which permanent bed places</i>	Počet izieb dostupných osobám so zníženou mobilitou <i>Number of bedrooms accessible to persons with reduced mobility</i>	Využitie izieb (%) <i>Occupancy rates of bedrooms (per cent)</i>	Využitie stálych lôžok (miest) čisté (%) <i>Occupancy rates of permanent bed places (per cent)</i>	Category
a	1	2	3	4	5	6	7	a
Bratislavský kraj	347	13 347	32 289	30 987	263	49,8	48,7	<i>Region of Bratislava</i>
Tmavský kraj	303	6 858	16 953	16 171	403	48,2	41,6	<i>Region of Trnava</i>
Trenčiansky kraj	331	6 289	15 540	14 532	134	50,3	44,3	<i>Region of Trenčín</i>
Nitriansky kraj	401	6 123	16 492	15 506	177	38,3	42,0	<i>Region of Nitra</i>
Žilinský kraj	1 174	14 899	43 061	37 088	210	48,2	48,3	<i>Region of Žilina</i>
Banskobystrický kraj	633	9 075	23 814	21 284	241	47,9	42,5	<i>Region of Banská Bystrica</i>
Prešovský kraj	848	12 443	34 016	29 428	244	57,3	54,5	<i>Region of Prešov</i>
Košický kraj	380	5 858	14 815	13 921	82	36,9	34,0	<i>Region of Košice</i>
Slovenská republik	4 417	74 892	196 980	178 917	1 754	48,4	46,1	Slovak Republic

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu SR a index (rovňaký mesiac minulého roka =100) za mesiac august 2019 - podľa krajov a okresov
 Visitors in tourism accommodation establishments in the Slovak Republic and index (The same month of previous year = 100) in August 2019 - by regions and districts

Kraj / okres	Počet návštevníkov Number of visitors	Index 8/2019 8/2018	v tom cudzinci of which foreigners	Index 8/2019 8/2018	domáci návštevníci domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Počet prenocovaní Number of nights spent	Index 8/2019 8/2018	v tom počet prenocovaní cudzincov of which number of nights spent by foreigners	Index 8/2019 8/2018	počet prenocovaní domácich návštevníkov number of nights spent by domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Priemerný počet prenocovaní Average number of nights spent	Priemerný počet prenocovaní cudzincov Average number of nights spent by foreigners	Priemerný počet prenocovaní domácich návštevníkov Average number of nights spent by domestic visitors	Region / district
Bratislavský kraj	175 977	110,1	122 821	112,2	53 156	105,7	462 226	107,3	257 495	120,3	204 731	94,4				Region of Bratislava
Bratislava I	81 560	118,8	68 190	116,3	13 370	133,2	163 683	125,5	123 788	126,6	39 895	122,5	2,0	1,8	3,0	Bratislava I
Bratislava II	41 294	104,1	27 833	110,1	13 461	93,4	79 417	99,0	50 599	123,1	28 818	73,7	1,9	1,8	2,1	Bratislava II
Bratislava III	12 882	90,0	8 542	91,6	4 340	87,0	32 241	77,7	16 354	87,8	15 887	69,5	2,5	1,9	3,7	Bratislava III
Bratislava IV	5 551	78,2	1 433	125,8	4 118	69,1	90 114	92,9	15 178	112,2	74 936	89,8	16,2	10,6	18,2	Bratislava IV
Bratislava V	4 801	128,8	2 898	133,1	1 903	122,7	9 651	131,8	6 274	133,2	3 577	129,4	2,1	2,2	1,9	Bratislava V
Malacky	3 236	128,4	1 458	134,4	1 778	123,9	7 123	137,4	3 655	161,5	3 468	118,8	2,2	2,5	2,0	Malacky
Pezinok	8 684	129,7	2 060	111,5	6 624	136,5	16 918	111,7	4 221	106,8	12 697	113,4	1,9	2,0	1,9	Pezinok
Senec	17 969	105,3	10 407	103,8	7 562	107,5	62 879	116,4	37 426	116,7	25 453	116,0	3,5	3,6	3,4	Senec
Trnavský kraj	51 586	129,6	23 102	125,1	28 484	133,6	198 082	120,6	89 894	113,7	108 188	126,9	3,8	3,9	3,8	Region of Trnava
Dunajská Streda	19 211	144,2	11 190	145,9	8 021	142,0	57 232	141,2	35 667	146,9	21 365	132,5	3,0	3,2	2,7	Dunajská Streda
Galanta	2 799	126,5	1 130	119,1	1 669	132,1	8 231	128,4	2 875	99,8	5 356	151,7	2,9	2,5	3,2	Galanta
Hlohovec	336	83,6	104	35,5	232	212,8	787	78,9	339	43,1	448	212,3	2,3	3,3	1,9	Hlohovec
Piešťany	17 802	137,7	6 588	128,1	11 214	144,0	89 842	118,7	39 203	105,0	50 639	131,9	5,0	6,0	4,5	Piešťany
Senica	3 502	106,0	1 027	100,7	2 475	108,4	17 455	94,3	2 848	74,9	14 607	99,3	5,0	2,8	5,9	Senica
Skalica	1 230	136,5	505	122,3	725	148,6	3 348	163,4	1 247	127,0	2 101	196,9	2,7	2,5	2,9	Skalica
Trnava	6 706	99,7	2 558	85,8	4 148	110,7	21 187	105,5	7 515	84,5	13 672	122,2	3,2	2,9	3,3	Trnava
Trenčiansky kraj	48 197	115,3	11 336	93,8	36 861	124,0	195 566	109,8	35 048	85,3	160 518	117,1	4,1	3,1	4,4	Region of Trenčín
Bánovce nad Bebravou	602	169,6	141	89,2	461	234,0	2 426	140,2	638	65,9	1 788	234,6	4,0	4,5	3,9	Bánovce nad Bebravou
Iľava	1 157	95,8	400	67,7	757	122,7	3 130	83,9	1 319	62,6	1 811	111,5	2,7	3,3	2,4	Iľava
Mýjava	1 233	145,2	208	77,0	1 025	177,0	6 027	205,6	494	58,7	5 533	264,7	4,9	2,4	5,4	Mýjava
Nové Mesto nad Váhom	3 561	94,2	1 014	87,0	2 547	97,4	8 367	78,8	2 261	42,7	6 106	114,7	2,3	2,2	2,4	Nové Mesto nad Váhom
Partizánske	1 692	197,4	809	164,1	883	242,6	4 089	175,6	1 955	143,8	2 134	220,5	2,4	2,4	2,4	Partizánske
Považská Bystrica	3 424	109,7	867	99,4	2 557	113,6	11 733	82,3	2 675	47,0	9 058	105,9	3,4	3,1	3,5	Považská Bystrica
Prievidza	14 397	130,1	2 164	108,6	12 233	134,8	61 925	119,9	7 009	105,7	54 916	122,0	4,3	3,2	4,5	Prievidza
Púchov	5 400	116,3	740	79,9	4 660	125,4	30 076	114,9	4 049	102,9	26 027	117,0	5,6	5,5	5,6	Púchov
Trenčín	16 731	105,0	4 993	88,9	11 738	113,8	67 793	104,6	14 648	102,8	53 145	105,2	4,1	2,9	4,5	Trenčín
Nitriansky kraj	55 651	112,9	16 380	98,5	39 271	120,3	197 001	115,1	57 842	101,3	139 159	122,1	3,5	3,5	3,5	Region of Nitra
Komárno	4 776	156,6	2 078	193,7	2 698	136,5	12 662	157,8	4 573	196,8	8 089	141,9	2,7	2,2	3,0	Komárno
Lecce	4 300	90,4	1 053	78,8	3 247	95,0	12 052	79,5	3 265	94,8	8 787	74,9	2,8	3,1	2,7	Lecce
Nitra	9 744	103,2	3 299	86,4	6 445	114,5	31 577	117,2	10 724	118,8	20 853	116,5	3,2	3,3	3,2	Nitra
Nové Zámky	29 166	108,3	8 699	94,0	20 467	115,7	115 671	109,3	35 867	90,1	79 804	120,8	4,0	4,1	3,9	Nové Zámky

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu SR a index (rovnaký mesiac minulého roka =100) za mesiac august 2019 - podľa krajov a okresov
 Visitors in tourism accommodation establishments in the Slovak Republic and index (The same month of previous year = 100) in August 2019 - by regions and districts

1.pokračovanie

1.continuation

Kraj / okres	Počet návštevníkov Number of visitors	Index 8/2019 8/2018	v tom cudzinci of which foreigners	Index 8/2019 8/2018	domáci návštevníci domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Počet prenocovaní Number of nights spent	Index 8/2019 8/2018	v tom počet prenocovaní of which number of nights spent by foreigners	Index 8/2019 8/2018	počet prenocovaní domáчих návštevníkov number of nights spent by domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Priemerný počet prenocovaní Average number of nights spent	Priemerný počet prenocovaní cudzincov Average number of nights spent by foreigners	Priemerný počet prenocovaní domáчих návštevníkov Average number of nights spent by domestic visitors	Region / district
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	a
Šala	460	102,9	101	75,4	359	114,7	1 658	156,1	397	104,2	1 261	185,2	3,6	3,9	3,5	Šala
Topoľčany	5 431	174,2	773	144,8	4 658	180,3	18 418	171,8	2 114	202,9	16 304	168,4	3,4	2,7	3,5	Topoľčany
Zlaté Moravce	1 774	115,5	377	78,2	1 397	132,5	4 963	148,9	902	81,6	4 061	182,3	2,8	2,4	2,9	Zlaté Moravce
Zlínsky kraj	176 594	120,3	62 649	105,9	113 945	130,0	529 849	120,4	188 329	104,5	341 520	131,3	3,0	3,0	3,0	Region of Zlín
Byča	2 098	179,2	668	134,9	1 430	211,5	4 297	195,0	1 970	191,6	2 327	197,9	2,0	2,9	1,6	Byča
Čadca	4 713	137,0	998	129,9	3 715	140,4	13 695	148,4	2 896	138,1	10 799	151,4	2,9	2,9	2,9	Čadca
Dolný Kubín	5 438	156,3	1 533	131,9	3 905	168,5	15 404	150,8	3 372	111,7	12 032	167,3	2,8	2,2	3,1	Dolný Kubín
Kysucké Nové Mesto	399	108,7	233	115,3	166	100,6	1 148	78,3	609	53,2	539	167,9	2,9	2,6	3,2	Kysucké Nové Mesto
Liptovský Mikuláš	75 681	112,3	29 707	103,1	45 974	119,1	225 891	116,2	91 795	107,4	134 096	123,2	3,0	3,1	2,9	Liptovský Mikuláš
Marín	6 997	88,5	1 861	60,0	5 136	106,9	20 756	111,2	4 418	66,9	16 338	135,5	3,0	2,4	3,2	Marín
Námestovo	4 282	138,3	808	121,1	3 474	143,0	13 035	167,6	3 895	159,8	9 140	171,2	3,0	4,8	2,6	Námestovo
Ružomberok	25 426	131,0	10 260	114,2	15 166	145,5	85 594	130,6	33 973	115,6	51 621	142,8	3,4	3,3	3,4	Ružomberok
Turčianske Teplice	5 395	124,0	985	90,0	4 410	135,4	26 672	100,3	5 771	91,2	20 901	103,1	4,9	5,9	4,7	Turčianske Teplice
Tvošín	13 010	138,8	3 513	110,3	9 497	153,5	37 609	132,2	9 044	94,7	28 565	151,2	2,9	2,6	3,0	Tvošín
Žilina	33 155	123,9	12 083	113,6	21 072	130,7	85 748	113,3	30 586	92,6	55 162	129,3	2,6	2,5	2,6	Žilina
Banskobystrický kraj	86 189	126,4	13 553	113,7	72 636	129,0	272 090	120,9	36 887	107,8	235 203	123,2	3,2	2,7	3,2	Region of Banská Bystrica
Banská Bystrica	17 997	140,3	4 000	135,3	13 997	141,8	50 453	139,7	11 495	130,5	38 958	142,7	2,8	2,9	2,8	Banská Bystrica
Banská Štiavnica	6 927	131,3	1 222	108,9	5 705	137,4	13 901	129,9	2 275	88,5	11 626	142,9	2,0	1,9	2,0	Banská Štiavnica
Brezno	13 251	132,1	2 157	112,6	11 094	136,7	40 720	129,0	6 766	117,0	33 954	131,7	3,1	3,1	3,1	Brezno
Detva	3 832	110,8	530	93,8	3 302	114,1	9 082	120,1	988	82,8	8 094	127,0	2,4	1,9	2,5	Detva
Krupina	7 667	113,3	840	93,0	6 827	116,4	42 730	107,5	4 697	89,4	38 033	110,3	5,6	5,6	5,6	Krupina
Lučerenec	4 161	118,3	676	94,3	3 485	124,5	8 603	122,8	1 208	91,2	7 395	130,2	2,1	1,8	2,1	Lučerenec
Poltár	475	174,0	46	102,2	429	188,2	1 671	174,8	157	94,6	1 514	191,6	3,5	3,4	3,5	Poltár
Revúca	2 642	109,9	132	104,8	2 510	110,1	6 297	121,2	447	199,6	5 850	117,7	2,4	3,4	2,3	Revúca
Rimavská Sobota	4 769	147,9	590	155,3	4 179	146,9	14 077	127,6	1 422	185,2	12 655	123,3	3,0	2,4	3,0	Rimavská Sobota
Veľký Krtíš	1 714	105,8	141	64,7	1 573	112,2	4 416	92,7	320	34,4	4 096	106,8	2,6	2,3	2,6	Veľký Krtíš
Zvolen	10 277	109,7	2 101	108,7	8 176	110,0	38 611	105,7	4 252	106,4	34 359	105,7	3,8	2,0	4,2	Zvolen
Žarnovica	3 610	147,0	374	81,5	3 236	162,1	9 880	137,7	872	54,4	9 008	161,6	2,7	2,3	2,8	Žarnovica
Žiar nad Hronom	8 867	126,9	744	129,2	8 123	126,7	31 649	118,2	1 988	124,3	29 661	117,9	3,6	2,7	3,7	Žiar nad Hronom

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu SR a index (rovinný mesiac minulého roka = 100) za mesiac august 2019 - podľa krajov a okresov
Visitors in tourism accommodation establishments in the Slovak Republic and Index (The same month of previous year = 100) in August 2019 - by regions and districts
 dokonšenie

End of table

Kraj / okres	Počet návštevníkov Number of visitors	Index 8/2019 8/2018	v tom cudzinci of which foreigners	Index 8/2019 8/2018	domáci návštevníci domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Počet prenocovaní Number of nights spent	Index 8/2019 8/2018	v tom počet prenocovaní of which number of nights spent by foreigners	Index 8/2019 8/2018	počet prenocovaní domáckich návštevníkov number of nights spent by domestic visitors	Index 8/2019 8/2018	Priemerný počet prenocovaní Average number of nights spent	Priemerný počet prenocovaní cudzincov Average number of nights spent by foreigners	Priemerný počet prenocovaní domáckich návštevníkov Average number of nights spent by domestic visitors	Region / district
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	a
Prešovský kraj	139 901	118,8	52 057	109,0	87 844	125,5	478 362	116,0	163 262	103,4	315 100	123,8	3,4	3,1	3,6	Region of Prešov
Bardajov	7 353	109,6	1 202	87,7	6 151	115,2	44 580	103,5	2 570	38,1	42 010	115,6	6,1	2,1	6,8	Bardajov
Humenné	2 160	.	671	.	1 489	.	3 482	.	1 176	.	2 306	.	1,6	1,8	1,5	Humenné
Kežmarok	15 722	134,5	5 303	115,8	10 419	146,5	49 804	131,1	17 766	114,3	32 038	142,8	3,2	3,4	3,1	Kežmarok
Lewča	3 945	113,3	1 877	128,9	2 068	102,0	8 308	125,0	4 053	131,4	4 255	119,4	2,1	2,2	2,1	Lewča
Medzilaborce	130	.	45	.	85	.	415	.	278	.	137	.	3,2	6,2	1,6	Medzilaborce
Poprad	91 698	119,6	38 271	109,6	53 427	126,0	308 889	115,3	122 345	103,6	186 544	124,5	3,4	3,2	3,5	Poprad
Prešov	5 929	98,1	2 322	100,5	3 607	96,6	13 606	102,5	5 662	119,7	7 924	92,9	2,3	2,4	2,2	Prešov
Sabinov	1 302	188,2	328	116,3	974	237,6	5 065	158,8	1 051	123,5	4 014	171,7	3,9	3,2	4,1	Sabinov
Snina	829	88,2	177	88,9	652	88,0	3 465	137,0	1 307	193,3	2 158	116,5	4,2	7,4	3,3	Snina
Stará Ľubovňa	6 203	121,6	788	94,3	5 415	127,0	28 634	123,4	5 148	112,3	23 486	126,2	4,6	6,5	4,3	Stará Ľubovňa
Štrypkov	1 029	189,9	377	248,0	652	167,2	1 819	185,0	552	223,5	1 267	172,1	1,8	1,5	1,9	Štrypkov
Súčnik	652	79,4	247	60,1	405	98,8	1 092	55,9	311	37,7	781	69,3	1,7	1,3	1,9	Súčnik
Vranov nad Topľou	2 949	123,9	449	148,7	2 500	120,3	9 203	130,3	1 023	158,1	8 180	127,5	3,1	2,3	3,3	Vranov nad Topľou
Košický kraj	58 041	117,1	23 604	116,5	34 437	117,6	144 307	124,9	55 177	118,3	89 130	129,3	2,5	2,3	2,6	Region of Košice
Gelnica	595	93,7	70	89,7	525	94,3	1 359	81,7	118	35,9	1 241	93,0	2,3	1,7	2,4	Gelnica
Košice I	15 848	136,9	8 564	143,1	7 284	130,4	31 073	138,9	15 082	132,7	15 991	145,3	2,0	1,8	2,2	Košice I
Košice II	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	Košice II
Košice III	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	Košice III
Košice IV	4 979	102,9	2 310	82,7	2 669	130,3	11 651	125,2	5 169	106,4	6 482	145,7	2,3	2,2	2,4	Košice IV
Košice-okolie	3 786	144,0	671	169,9	3 115	139,4	14 024	153,8	1 312	159,6	12 712	153,2	3,7	2,0	4,1	Košice-okolie
Michalovce	9 065	127,6	1 815	121,5	7 240	129,2	21 857	126,2	4 871	126,7	16 986	126,0	2,4	2,7	2,3	Michalovce
Rožňava	3 165	105,7	1 020	107,6	2 145	104,9	8 289	109,1	2 533	117,3	5 756	105,8	2,6	2,5	2,7	Rožňava
Sobrance	133	302,3	28	x	105	238,6	544	877,4	46	x	498	803,2	4,1	0,0	4,7	Sobrance
Spíšská Nová Ves	15 342	106,4	7 837	110,0	7 505	103,0	41 084	115,8	20 800	109,8	20 284	122,6	2,7	2,7	2,7	Spíšská Nová Ves
Trebišov	2 813	96,5	466	75,9	2 347	102,0	4 781	95,7	1 022	100,8	3 759	94,4	1,7	2,2	1,6	Trebišov
Slovenská republika	792 136	117,7	325 502	110,1	466 634	123,7	2 477 483	115,9	883 934	109,1	1 593 549	120,0	3,1	2,7	3,4	Slovak Republic

D - dôverný údaj / confidential data

Bodka (.) - údaj nie je k dispozícii z dôvodu aplikácie ochrany dôverných dát / (.) - data is not available for confidential data protection
 Ležatý krížik (x) - zázpis nie je možný z logických dôvodov / Cross (x) - the entry is not possible for logical reasons

Publikácia je zostavená z mesačného zisťovania CR 1-12 (Mesačný výkaz o činnosti ubytovacieho zariadenia). Mesačný výkaz o činnosti ubytovacieho zariadenia sa predkladá za ubytovacie zariadenia cestovného ruchu zapísané do registra ubytovacích zariadení Štatistického úradu SR.

This publication is drawn up on the base of monthly survey CR 1-12 (The monthly questionnaire on accommodation establishments). The monthly questionnaire of accommodation establishment activity refers to accommodation establishments registered in the Register of accommodation establishments managed by Statistical Office of the Slovak Republic.

Sekcia podnikových štatistík/Business Statistics Directorate
Generálny riaditeľ sekcie/General Director of the Section: Libuša Kolesárová
Odbor metodiky a syntézy podnikových štatistík/
Methodology and Synthesis of Business Statistics Department

**Štatistický úrad Slovenskej republiky/
Statistical Office of the Slovak Republic**

Informačný servis/Information service
Miletičova 3, 824 67 Bratislava
Slovenská republika/Slovak Republic
Tel./Phone: +421 2 50236 339

Kontaktná osoba/Contact person: Zora Krnová
Tel./Phone: +421 2 50236 269
E-mail: Zora.Krnova@statistics.sk

www.statistics.sk

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jej jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe pre komerčné účely, je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Copying contents of this publication either whole or single parts, both in original and adjusted form for commercial purposes is possible only unless the Statistical Office of the Slovak Republic gives written permission. Data of this publication can be used only with identification of the source.